

I. Rys historyczny, początki i rozwój społecznego ruchu naukowego ekonomistów

Polskie Towarzystwo Ekonomiczne jest częścią społecznego ruchu naukowego i zawodowego w Polsce, którego korzenie sięgają XV wieku. Wówczas to pojawiły się pierwsze w Polsce załączki towarzystw naukowych. Były to ogniska łączące przyjaciół nauk. Inicjatywy takie notowano w Rzeczypospolitej za Sasów i za panowania Stanisława Augusta. Jednak słaby rozwój szkolnictwa i miast nie sprzyjał ich trwałości i rozwojowi. Wybitniejszą rolę odegrały inne instytucje będące do pewnego stopnia formami zespołowej działalności i naukowo - organizacyjnej. Do nich należałoby zaliczyć : Komisję Edukacji Narodowej i związane z nią Towarzystwo Ksiąg Elementarnych. Towarzystwo krytyczne przekształcone w kołłątajowską „Kuznicę”, a także słynne obiady czwartkowe u Stanisława Augusta. Warunki społeczno - ekonomiczne w okresie Rzeczypospolitej szlacheckiej nie sprzyjały rozwojowi towarzystw naukowych. Dopiero utrata państwowości polskiej i groźba wynarodowienia stała się silnym bodźcem do organizowania różnych form społecznego przeciwdziałania antynarodowym koncepcjom zaborców. Stąd lata 1795 - 1918 były okresem narodzin towarzystw jako instytucji odgrywających dużą rolę w rozwoju nauki i kultury polskiej.

1. Ukształtowanie się form organizacyjnych społecznego ruchu narodowego ekonomistów.

Zanim społeczny ruch naukowy ekonomistów wyodrębnił się organizacyjnie, możemy jego początki odnaleźć w tematyce prac naukowych towarzystw regionalnych. Wiek XIX jest okresem szybkiego rozwoju gospodarki w tym szczególnie przemysłu. Toteż tematyka ta coraz silniej ujawniała się w działalności tych towarzystw.

W jednym z najstarszych - Towarzystwie Warszawskim Przyjaciół Nauk - działali tacy wybitni znawcy problematyki gospodarczej jak: fizjokrata Joachim Chreptowicz, organizator polskiego przemysłu Stanisław Staszic, czy też czołowy przedstawiciel polskiej myśli ekonomicznej w okresie Królestwa Polskiego, profesor ekonomii politycznej Uniwersytetu Warszawskiego Fryderyk Skarbek. Organizowano wówczas liczne dyskusje ekonomiczne i wydawano prace w tej tematyce. Potrzeby rozwijającej się gospodarki kapitalistycznej rodziły wzmożone zainteresowanie nauką ekonomii. Rozwój nauki polskiej, w tym również społecznego ruchu ekonomistów, napotkał jednak odmienne warunki w poszczególnych zaborach.

Szybszy rozwój gospodarczy w zaborze pruskim przyspieszył krystalizację społecznego ruchu naukowego ekonomistów, przyczyniając się do powstania jego pierwszych zorganizowanych form.

W 1802 roku powstało Towarzystwo Ekonomiczne Międzyrzeckie w Międzychodzie, którego zainteresowania dotyczyły głównie poprawy gospodarki rolnej.

W latach trzydziestych XIX wieku rozwinęły się w poznańskim społeczne organizacje zwane kasynami. W Poznańskim Towarzystwie Przyjaciół Nauk istniał Wydział Nauk Ekonomicznych i Statystycznych, który swą działalność prowadził aż do I wojny światowej.

W zaborze austriackim polski ruch naukowy rozwijał się najbardziej pomyślnie. Obok znanej działalności Towarzystwa Naukowego Krakowskiego powstało w 1867 roku Towarzystwo Prawnicze i Ekonomiczne. Celem jego było „kształcenie i rozwijanie prawoznawstwa oraz nauk ekonomiczno - społecznych w teorii i praktyce”. W pracach Towarzystwa przeważała tematyka prawnicza, lecz ekonomiści również odgrywali znaczącą rolę. Do takich działaczy towarzystwa należeli: Włodzimierz Czerkawski - profesor ekonomii politycznej w Uniwersytecie Jagiellońskim, Stanisław Szczepanowski - ekonomista oraz działacz gospodarczy. W późniejszym okresie w Towarzystwie działał jeden z najwybitniejszych polskich uczonych ekonomista Adam Krzyżanowski.

Należy również odnotować działalność Polskiego Towarzystwa Handlowo - Geograficznego we Lwowie, założonego w 1894 roku w celu popierania handlu i zbierania informacji ekonomicznych o krajach, do których kierowała się polska emigracja.

W 1864 roku powstało pierwsze polskie ekonomiczne czasopismo teoretyczne „Ekonomista”, które propagowało koncepcje polskiego pozytywizmu, pismo wychodziło do 1874 roku wznowione w 1901 roku.

W Warszawie ukształtowało się dość silne środowisko ekonomistów - naukowców i praktyków. Warunki te umożliwiły powołanie w 1907 roku stowarzyszenia pod nazwą Towarzystwo Popierania Pracy Społecznej. Celem towarzystwa był rozwój badań naukowych, opracowywanie danych, przygotowywanie projektów ustaw oraz dyskusji nad problemami społeczno - gospodarczymi. Rozwijano pracę odczytowo - wydawniczą. Między innymi rozpoczęto wydawanie „Roczników Statystycznych Królestwa Polskiego”.

W przededniu wybuchu I wojny światowej i odzyskania niepodległości, społeczny ruch ekonomistów polskich zdobył znaczne

doświadczenie organizacyjne zarówno w zaborze pruskim, gdzie dość prężnym był ośrodek poznański, w Galicji, gdzie istniało silne środowisko krakowskie i lwowskie oraz po 1905 roku także w Warszawie.

Obok towarzystw naukowych, do umocnienia społecznego ruchu ekonomistów przyczyniły się także Zjazdy Prawników i Ekonomistów. Pierwszy z nich odbył się w Galicji w Krakowie w 1887 roku i miał zasięg ogólnopolski. Uczestniczyło w nim około 200 osób. II Zjazd odbył się w 1889 roku we Lwowie. Uczestniczyło w nim 320 osób z Galicji, z zaboru rosyjskiego, z zaboru pruskiego i z zagranicy.

Do wybuchu I wojny światowej odbyły się jeszcze trzy Zjazdy Prawników i Ekonomistów / III Zjazd w Poznaniu w 1893 roku, IV Zjazd w Krakowie w 1904 r., V Zjazd we Lwowie w 1912 r.

Zjazdy Prawników i Ekonomistów przyczyniły się do przekonania, że wszystkie zabory - mimo politycznych podziałów - stanowią gospodarczą całość i mają wspólne interesy dla narodu polskiego. Kształtowało się również środowisko dojrzałych ekonomistów i polityków gospodarczych, zdolnych do myślenia kategoriami potrzeb państwa i narodu polskiego.

2. Działalność polskich ekonomistów w okresie I wojny światowej.

Pierwsza wojna światowa obudziła nadzieje na powstanie niepodległego państwa polskiego. Ożywienie polityczne szło w parze z aktywnością społecznego ruchu naukowego, w tym głównie ekonomicznego, przygotowującego koncepcje gospodarcze Polski niepodległej. Tylko w latach 1914-1916 opublikowano w języku polskim prawie 200 prac z dziedziny ekonomii i nauk pokrewnych.

W Krakowie - Towarzystwo Prawnicze i Ekonomiczne oddziałuje na całą Galicję, a nawet i inne zabory. Rozwijała się intensywna działalność Biura Prac Ekonomicznych przy Naczelnym Komitecie Narodowym, gdzie opracowywano założenie polskiej polityki gospodarczej po wojnie. W 1915 r. z inicjatywy NKN powstał Instytut Ekonomiczny w Krakowie.

W zaborze pruskim kontynuował swe prace Wydział Prawniczo - Ekonomiczny Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Poznaniu.

W Warszawie, społeczna działalność ekonomistów skupiała się głównie w Biurze Pracy Społecznej Towarzystwa Popierania Pracy Społecznej. W oparciu o działaczy tego Biura powstało w Warszawie 3 grudnia 1917 r. Towarzystwo Ekonomistów i Statystyków Polskich, które podjęło działania na rzecz gospodarczych interesów Polski i rozwinęło intensywną działalność programową. Przewidując ustąpienie okupantów, w połowie października 1918 r. Towarzystwo opracowało i opublikowało plan najpilniejszych prac w zakresie organizacji życia społecznego i gospodarczego w odrodzonej Polsce.

3. Społeczno - zawodowy ruch ekonomistów w okresie międzywojennym.

Odzyskanie niepodległości stworzyło nowe warunki dla rozwoju nauk społeczno - ekonomicznych i instytucjonalnych form ruchu zawodowego ekonomistów. Środowiska ekonomistów, które już w czasie I wojny światowej współuczestniczyły w wypracowaniu teoretycznych i praktycznych koncepcji integracji i rozwoju narodowej gospodarki, włączyły się teraz w budowę nowej struktury gospodarczej państwa polskiego.

Centrum życia politycznego i gospodarczego skupiło się w Warszawie. Umożliwiło to intensywny rozwój zapoczątkowanej w 1917 r. działalności Towarzystwa Ekonomistów i Statystyków Polskich.

W skład Towarzystwa wchodził wybitni teoretycy, przedstawiciele prywatnego kapitału, działacze polityczni i wyżsi urzędnicy państwowi reprezentujący szeroką panoramę polskiego życia politycznego od konserwatystów i endecji, przez ruch katolicki, kooperatystów do socjalistów.

W latach 1918 - 1920 w pracach Towarzystwa uczestniczyło również wielu wybitnych ekonomistów z terenu całego kraju.

Po utworzeniu w większych miastach Polski ekonomicznych towarzystw regionalnych podejmowali oni działalność w swoich ośrodkach.

Kolejnym ośrodkiem myśli ekonomicznej i terenowej działalności stowarzyszeń ekonomistów w okresie międzywojennym był Poznań. W dużym stopniu przyczyniło się do tego otwarcie w 1919 r. Uniwersytetu Poznańskiego i związany z tym faktem przypływ kadr

naukowych z Galicji, Niemiec i innych krajów Zachodniej Europy. W 1920 r. z inicjatywy profesorów Wydziału Prawniczo - Ekonomicznego Uniwersytetu reaktywowano Towarzystwo Prawnicze i Ekonomiczne. Statutowym celem Towarzystwa było popieranie nauk społecznych. Formami pracy były odczyty, wykłady, wieczory dyskusyjne i referaty naukowe.

W 1922 roku utworzono ekskluzywne Koło Seniorów Seminarium profesora E. Taylora, którego członkowie zbierali się co miesiąc na naukowych dyskusjach ekonomicznych. Koło wydawało serię „Poznańskie Prace Ekonomiczne” pod redakcją E. Taylora.

W dawnej Galicji istniały dwa silne ośrodki polskiej myśli ekonomicznej - Lwów i Kraków. 27 lutego 1921 roku powołano Polskie Towarzystwo Ekonomiczne we Lwowie. Do głównych form działalności Towarzystwa należały: odczyty, memoriały wysyłane do władz ustawodawczych i wykonawczych, publikacje członków, wydawanie własnych czasopism i książek, utrzymywanie biblioteki i czytelnicy, udział w organizowaniu zjazdów naukowych itp.

Aktywność ekonomistów środowiska krakowskiego, tak znaczna w okresie i w czasie I wojny światowej została wzmocniona potrzebami niepodległego państwa. Na początku 1921 r. grupa członków byłego Klubu Konserwatywnego Naczelnego Komitetu Narodowego, działacze Towarzystwa Prawniczego i Ekonomicznego oraz naukowcy Uniwersytetu Jagiellońskiego utworzyli Towarzystwo Ekonomiczne. Podobnie jak w Towarzystwie Lwowskim organizowano odczyty, referaty połączone z dyskusją, opracowywano projekty ustaw. Wyniki działalności publikowano w serii p.t. „Wydawnictwa Towarzystwa Ekonomicznego w Krakowie”.

Na Śląsku ruch społeczny ekonomistów rozwijał się od 1920 roku w Towarzystwie Przyjaciół Nauk, przy którym utworzono Koło Ekonomistów.

W latach 1935 - 1939 pojawiło się jeszcze jedno silne środowisko ekonomiczne, była nim Gdynia. Cechą charakterystyczną tego ośrodka było posiadanie najmłodszej kadry, zajmującej kierownicze stanowiska w handlu morskim, spedycji portowej, żegludze, maklerce okrętowej, gospodarce wybrzeża i rybołówstwie. W 1936 roku stowarzyszenie zarejestrowano pod nazwą Morskie Kolegium Ekonomiczne.

Stowarzyszenia ekonomistów powstawały też w wielu innych miastach, między innymi w Lublinie, Łodzi i Wilnie.

Od początku powstania odrodzonego państwa polskiego podejmowano próby zjednoczenia społeczno - zawodowego ruchu ekonomistów. Jednak po utworzeniu oddzielnych towarzystw w poszczególnych regionach Polski, integracyjna rola przypadła instytucji zjazdów.

VI Zjazd Prawników i Ekonomistów Polskich odbył się w Warszawie w 1920 r. Na tym zjeździe Aleksander Szczepański zaproponował, aby stowarzyszenia ekonomiczne powstające w różnych miastach akademickich zjednoczyły się w jeden związek, który prezentowałby organom rządowym poglądy polskiego środowiska ekonomistów, także byłby organizatorem corocznych zjazdów. Zjazd wybrał Komitet Organizacyjny takiego związku, lecz projekt nie został zrealizowany. Następną próbą zjednoczenia ekonomistów była Konferencja Porozumiewawcza Towarzystw i Instytucji Ekonomicznych w 1928 roku w Warszawie z udziałem przedstawicieli stowarzyszeń ekonomicznych z Krakowa, Lwowa, Poznania, Katowic i Wilna. Konferencja określiła tematykę I Zjazdu Ekonomistów Polskich i powołała jego Komitet Organizacyjny.

Zjazd odbył się w dniach 24 - 25 maja 1929 r. w Poznaniu. Powołano na nim Stały Komitet Zjazdów Ekonomistów. Ciężki kryzys gospodarczy utrudnił zwołanie następnego zjazdu. Dalsze inicjatywy także nie przyniosły rezultatów aż do wybuchu II wojny światowej.

4. Działalność ekonomistów w czasie II wojny światowej i w pierwszych miesiącach po wyzwoleniu.

Zawieszenie działalności towarzystw naukowych, które nastąpiło wraz z wybuchem II wojny światowej, nie spowodowało zamarcia samej idei społecznego ruchu ekonomistów. Odradzał się on na emigracji i wbrew polityce okupanta odżywał w konspiracji w kraju. Oczywiście rozmiary tego ruchu były skromne. Większość byłych działaczy brało udział w wojnie, w jednostkach Wojska Polskiego, a potem znalazło się w niewoli. W latach okupacji utraciło życie wielu wybitnych ekonomistów, takich jak: Ludwik Krzywicki, Stanisław Głębiński, Adam Heydel, Ludwik Landon, Stefan Dziewulski i inni.

Najaktywniejszą działalność prowadzili polscy ekonomiści w Anglii. Skupieni wokół ewakuowanego do Londynu Banku Polskiego, założyli w czerwcu 1941 r. Stowarzyszenie Ekonomistów Polskich w Zjednoczonym Królestwie. Wydawano własny organ

p.t. „Ekonomista Polski”, gdzie publikowano materiały i opracowania dotyczące polityki gospodarczej okupanta na ziemiach polskich oraz koncepcje odbudowy gospodarki polskiej po wojnie. W pracach stowarzyszenia brali udział znani działacze przedwojenni jak: Czesław Bobrowski, Stanisław Grabski, Henryk Strasburger, Leon Barański, Zygmunt Karpiński i inni.

W kraju, na terenie Warszawy od 1942 roku rozwijała działalność grupa ekonomistów pod nazwą „Oikos”. Inicjatorami byli: Zygmunt Filipowicz, Kazimierz Secomski, Edward Lipiński. Celem Towarzystwa było skupienie przedwojennej kadry naukowej i umożliwienie jej podejmowania badań nad gospodarką. Prowadzono również tajne nauczanie przedmiotów ekonomicznych. Ekonomię i Politykę gospodarczą wykladał Edward Lipiński.

W 1943 roku utworzono Spółdzielnię Wydawniczą „Oikos”, która zajęła się gromadzeniem i przygotowaniem do druku - po uzyskaniu wolności - ważniejszych dzieł ekonomicznych. Spotkania członków „Oikos” odbywały się w prywatnych mieszkaniach, gdzie wygłaszano odczyty i prowadzono dyskusje.

„Oikos” utrzymywał kontakty z grupą ekonomistów krakowskich prowadzących działalność konspiracyjną, którym przewodził Adam Krzyżanowski.

Ta okupacyjna działalność ekonomistów stworzyła sprzyjające warunki szybkiej odbudowy społecznego ruchu ekonomistów po wyzwoleniu.

II. Powstanie Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego i rozwój jego działalności w okresie 1945-2005.

Zaledwie w kilka miesięcy po wyzwoleniu stolicy 24 lipca 1945 r. grono ekonomistów - naukowców i działaczy gospodarczych przystąpiło do odbudowy Towarzystwa Ekonomistów i Statystyków Polskich. Byli to: Edward Lipiński, Stanisław Antoniewski, Michał Kaczorowski i inni.

Odrodzone Towarzystwo postawiło sobie za cel „rozwój polskiej wiedzy ekonomicznej i statystycznej tak w dziedzinie teoretycznej jak też i praktycznej poprzez gromadzenie książek, działalność wydawniczą, inicjowanie badań, organizowanie instytutów badawczych, seminariów, wykładów, konferencji, zjazdów itp.

W październiku 1945 r. w Katowicach utworzono Komisję Ekonomiczną przy Instytucie Śląskim, której głównym tematem zainteresowań był udział Śląska w życiu gospodarczym Polski.

Historyczne okresy działalności PTE.

1. Okres od Zjazdu Założycielskiego PTE w 1945 r. do Ogólnopolskiego Zjazdu Ekonomistów i Kongresu Nauki Polskiej w 1951r.
2. Okres od 1951 r. do II Zjazdu Ekonomistów Polskich w 1956 r.
3. Okres od 1956 r. do 1963 r., kiedy to centralne władze Towarzystwa przyjęły nowe koncepcje działalności sformułowane w „Programie działalności PTE” i apelu Prezesa PTE prof. Edwarda Lipińskiego „Do ekonomistów”.
4. Okres od 1963 - do 1970 r. charakteryzujący się przede wszystkim dążeniem do zorganizowania w PTE szerokich kręgów ekonomistów zatrudnionych w różnych jednostkach gospodarki narodowej.
5. Okres lat siedemdziesiątych /1970 - 1980/ - programowej i organizacyjnej dojrzałości Towarzystwa.
6. Okres od 1981 do 1988 - rosnącej roli PTE w procesie reformowania i transformacji gospodarki polskiej.
7. Okres od 1989 - 2004 zahamowania aktywności i spadku ilości członków i kół Towarzystwa. Utrzymanie opiniotwórczej roli Towarzystwa.

1. Okres - lata /1945 -1951/

W pierwszym okresie swej działalności PTE nawiązuje do przedwojennej tradycji stowarzyszeń o charakterze naukowym i dość wąskim, elitarnym składzie. Liczba członków, która w 1945 roku wynosiła 25 wzrosła do 759 w roku 1951. Było to jednak mniej porównaniu do szacunkowej ogólnej liczby członków stowarzyszeń ekonomistów z okresu przedwojennego. W tym okresie dokonuje się znaczny terytorialny rozwój Towarzystwa. Utworzono oddziały w dziewięciu województwach: Warszawa, Kraków, Poznań, Gdańsk, Lublin, Łódź, Wrocław, Katowice, Szczecin. Pierwszym znaczącym osiągnięciem PTE było wznowienie w 1947 r. wydawania „Ekonomisty” jako organu Towarzystwa. Również w 1947 roku przystąpiono do wydawania „Biblioteki PTE”. Dzięki niestrudżonym wysiłkom Zarządu i pomocy finansowej władz odbudowany został Dom Ekonomistów Polskich im. Ludwika Krzywickiego w Warszawie. W omawianym pierwszym okresie działalności, zapoczątkowane zostały także w środowisku ekonomicznym istotne przemiana-

ny o charakterze ideowym. Znaczna część ekonomistów polskich poparła zasadnicze przeobrażenia, jakie dokonały się w Polsce zaangażowała się w budowę nowego systemu społecznego i ekonomicznego socjalizmu opartego na założeniach teoretycznych marksizmu.

Końcowy etap tego okresu był trudny i wręcz dramatyczny.

Towarzystwo zachowując elitarno - naukowy charakter, będąc areną ścierania się tradycyjnego nurtu ekonomii akademickiej /zachodniej/ z nurtem ekonomii marksistowskiej przeżywało zmiany organizacyjne i personalne. Odsunięto wtedy od aktywnego udziału kierowania pracami PTE wielu zasłużonych jego działaczy. Nowy zespół czołowych działaczy Towarzystwa, rekrutujący się z kręgów ekonomistów - marksistów nadał stowarzyszeniu kierunek działalności zgodny z ówczesnymi przemianami politycznymi i ekonomicznymi. Marksistowska ekonomia polityczna stała się zasadniczą podstawą badań i działalności praktycznej. Zaczął się również proces wulgaryzacji marksizmu wynikający głównie z nadmiernego podporządkowania nauki polityce.

2. Okres - lata /1951 —1956/

W syntetycznym ujęciu okres drugi sprowadza się do: - rozwoju nauk ekonomicznych i upowszechniania wiedzy ekonomicznej,

- badania procesów ekonomicznych związanych z teorią i praktyką gospodarczą.

Stworzyło to warunki do szerszego rozwoju działalności Towarzystwa. PTE z organizacji elitarniej stało się organizacją coraz bardziej masową, ściślej łączącą działalność naukową z praktyką,

W drugim okresie działalności nadal dokonuje się wzrost organizacyjny i liczebny szeregów PTE. Powstają nowe oddziały terenowe, a liczba członków wzrasta z 759 w 1951 r. do 2136 w 1956 r. kadr ekonomistów zatrudnionych w gospodarce narodowej, które państwowych

Zapoczątkowana została działalność oddziałów Towarzystwa jako organizatorów większych konferencji naukowych. Również w tym okresie PTE podjęło zadanie doskonalenia zawodowego stopniowo przekształciło się w jeden z najważniejszych kierunków działania Towarzystwa. Wynikało to z potrzeb gospodarki narodowej na tym odcinku, to jest z braku wyszkolonej i przygotowanej do pracy dostatecznie licznej kadry ekonomistów.

Omawiany okres charakteryzując się organizacyjnym rozwojem PTE, był jednocześnie okresem skostnienia marksistowskiej myśli ekonomicznej, co musiało odbić się ujemnie na merytorycznej działalności Towarzystwa.

3. Okres - lata /1956 -1963/

W czerwcu 1956 roku odbył się II Zjazd Ekonomistów Polskich. Na zjeździe przedyskutowano problemy stanu nauk ekonomicznych i zadań przed nimi stojących oraz sprawy związane z polityką rozwoju ekonomicznego. Zjazd zgłosił postulat powołania Rady Ekonomicznej i Komisji Ankietowej, wypowiedział się za ustanowieniem zawodowego tytułu ekonomisty i prawną ochroną tego tytułu.

W okresie 1956 - 1963 PTE przekształciło się z towarzystwa elitarnego w masową organizację społeczną ekonomistów. W kilkudziesięciu przedsiębiorstwach odnotowano powstanie kół PTE. W łonie władz ścierały się dwie orientacje. Jedną, nadal stałą na pozycjach utrzymania elitarnego charakteru Towarzystwa, drugą widząc nowe zjawiska i uwarunkowania społeczne sprzyjała rozwojowi masowego ruchu ekonomistów. Ta druga tendencja, bardziej zgodna z realiami rzeczywistości musiała zwyciężyć. Jej ukoronowaniem był apel prezesa Towarzystwa prof. Edwarda Lipińskiego z lutego 1963 r. „Do ekonomistów” proklamujący przekształcenie PTE w organizację masową i zakładający, że podstawowymi komórkami organizacji powinny być koła zakładowe, terenowe i środowiskowe.

Apel prezesa Towarzystwa znalazł swój oddźwięk w znacznym jego ożywieniu działalności zwłaszcza w środowisku przemysłowym, co przełożyło się na wzrost liczebności kół i członków. Liczba kół wzrosła z 18 do 155, a liczba członków z 2136 w 1956 r. do 9412 w 1963 r. Więcej niż połowę kół PTE stanowiły koła w przemyśle.

4. Okres - lata /1963-1970/

Podjęte w poprzednim okresie działania inicjujące, zaowocowały burzliwym rozwojem organizacyjnym, wszechstronnym rozwojem działalności i ukształtowanie struktury PTE funkcjonującej do dzisiaj. Towarzystwo przekształciło się w powszechną organizację ekonomistów zrzeszającą zarówno pracowników nauki, jak też szeroki aktyw ekonomistów praktyków. Nastąpił ponad pięciokrotny wzrost liczby członków z 9412 w 1963 r. do 50267 w 1970 r., a liczba kół z 155 do 1883. Powstały nowe dalsze oddziały wojewódzkie.

W środowiskach zawodowych ekonomistów omawiany okres wypełniony był nadziejami związanymi z

powołaniem służb ekonomicznych i podniesienia rangi ekonomistów gospodarce. Wywołane na początku tego okresu ożywienie działalności słabło w miarę rezygnacji ze stosowania narzędzi ekonomicznych w gospodarce w związku z ponowną centralizacją i biurokratyzowaniem zarządzania.

Widząc narastający kryzys społeczno - polityczny, Prezydium ZG PTE zgłosiło władzom centralnym propozycje zreformowania gospodarki, zostały one jednak zlekceważone. Kryzys społeczno - polityczny jaki wybuchł w 1970 r. potrzebę tą z całą mocą potwierdził.

5. Okres - lata /1970 -1980 /

Lata siedemdziesiąte były w odczuciu większości społeczeństwa polskiego, a w tym i ekonomistów okresem nadziei na przyspieszony rozwój gospodarczy, a w ślad za nim wzrost poziomu konsumpcji i jakości życia. Okres ten należał do najbardziej burzliwych również w historii Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego, które w 1971 roku uzyskało status **Stowarzyszenia Wyższej Użyteczności**.

Po piętnastu latach przerwy, w dniach 7-8 stycznia 1971 roku obradował w Warszawie kolejny III Krajowy Zjazd Ekonomistów oraz XI Walny Zjazd Sprawozdawczo - Wyborczy PTE.

W wygłoszonych referatach, dyskusji i uchwałach sformułowano poglądy dotyczące konieczności zmiany metod gospodarowania oraz roli Towarzystwa w tym procesie. Uchwały te zostały przedłożone władzom politycznym i administracyjnym państwa.

W grudniu 1971 r. odbył się VI Zjazd PZPR, na którym sformułowano tzw. „nową strategię społeczno - gospodarczego rozwoju kraju”. Rozpoczęła działalność Komisja Partyjno - Rządowa do Spraw Unowocześnienia Gospodarki i Państwa. W wyniku prac tej komisji oraz wniosków środowiska ekonomistów w 1973 r. wprowadzono nowe ekonomiczno - finansowe zasady funkcjonowania organizacji gospodarczych. Objęły one część wybranych zjednoczeń i przedsiębiorstw tzw. „jednostek inicjujących”. Nowy system ekonomiczny zyskał potem nazwę Wielkich Organizacji Gospodarczych /WOG/. W żadnym innym okresie wydarzenia społeczno - gospo-

darce tak bezpośrednio i tak silnie nie angażowały środowiska ekonomistów i ich organizacji.

Trudno oddzielić działania zawodowe od działań PTE w zakresie wdrażania systemu WOG. Konferencje naukowe, dyskusje odczyty, szkolenia, wydawnictwa itp. służyły nowemu systemowi gospodarką. Wiązano z tym duże nadzieje na unowocześnienie gospodarki i wszechstronny postęp. Zahamowanie przez władze w 1976r. realizacji tej koncepcji systemowej wywołało gwałtowne zniechęcenie, które znalazło swoje odzwierciedlenie w stanie liczebnym Towarzystwa. Liczba członków PTE zmniejszała się z 67 000 w 1974 do 63 900 w 1975 r..

Ożywienie Towarzystwa odnotowano przed VIII Zjazdem PZPR. Łączono z nim nadzieje na ponowne działania reformatorskie, które by zapobiegły narastającemu kryzysowi społeczno - gospodarczemu. W PTE ukształtowało się przeświadczenie/mimo nie najlepszych doświadczeń/ o potrzebie pełnienia roli społecznego doradcy władz państwowych i politycznych.

W latach 1977 — 1980 opracowano szereg ekspertyz i koncepcji gospodarczych. W dyskusji przed VIII Zjazdem PZPR głośnym echem w całym kraju odbiły się poglądy i nowe koncepcje gospodarcze ogłoszone na tzw. „czwartkach ekonomicznych” odbywanych na przełomie lat 1979-1980 w warszawskim „Domu Ekonomisty” - siedzibie ZG PTE. Zapoczątkowano wówczas wydawanie 2 serii broszur pt. „Ekonomiści dyskutują o gospodarce” oraz „Alternatywy rozwoju”. Niestety, propozycje te były przez władze znowu zlekceważone. Pod koniec 1979 roku grupa działaczy PTE opracowała „Raport o stanie gospodarki Polski” ukazując jej katastrofalny stan grożący głębokim kryzysem gospodarczym oraz niepokojami społecznymi. Raport został przekazany do Sejmu, Rządu i Komitetu Centralnego PZPR. Zawarty w raporcie obraz gospodarki został uznany jako podważanie pryncypiów ustrojowych, a jego autorów spotkały szkany ze strony rządzących. Na konsekwencje nie trzeba było długo czekać, sierpień 1980 roku potwierdził racje działaczy PTE.

Szczególnie duże możliwości działania Towarzystwa pojawiły się po sierpniu 1980 roku, w związku z realną szansą na przeprowadzenie reformy gospodarczej. Gwałtownie wzrosło zapotrzebowanie na krytyczną ocenę dorobku lat siedemdziesiątych, na analizy stanu gospodarki i spodziewanych skutków załamania gospodarczego.

Ożywienie działalności Towarzystwa spowodowało jego ponowny rozwój organizacyjny. Liczba członków wzrosła na koniec 1980 roku do 71226 osób zorganizowanych w 2673 kołach. W tym czasie na wniosek grupy działaczy PTE województwa legnickiego powołano Oddział PTE w Legnicy, planowania i zarządzania.

6. Okres - lata /1981 - 1988r./

Czas objęty cenzurą lat 1980 - 1985 utrwalił się w świadomości społecznej, jako okres największego kryzysu społeczno — gospodarczego w powojennej historii Polski i podejmowania prób odrodzenia narodowego. Znalazło to odbicie również w działalności i sytuacji Towarzystwa.

W roku 1980 PTE kontynuowało przekazywanie władzom ostrzeżeń o sytuacji gospodarczej, mnożyło prognozy zdarzeń ekonomicznych i propozycje powrotu do parametrycznego systemu zarządzania. Wyjątkowa odporność władz na te sygnały wywoływała zniechęcenie i spadek ożywienia intelektualnego oraz organizacyjnego ekonomistów. Rezerwa, z jaką władze (szczególnie polityczne) podchodziły do propozycji zgłaszanych w imieniu PTE wynikała między innymi z faktu uznania naszego Towarzystwa za środowisko o skłonnościach opozycyjnych. Stąd nie merytoryczna treść propozycji PTE miała znaczenie, lecz fakt angażowania się wielu działaczy i Towarzystwa w działalność ugrupowań jawnie opozycyjnych. Dopiero wydarzenia z końca 1980 r. wywołały nowe impulsy i nadzieje na radykalną zmianę sytuacji. Jednak rozwój wypadków 1981 r. wykazał, że życie społeczne zostało zdominowane ostrą walką polityczną i gwałtownie narastającym kryzysem gospodarczym typu inflacyjnego.

W dyskusjach ekonomicznych zbyt często demagogia wypierała racjonalne myślenie. Działalność Towarzystwa uległa ograniczeniu, a stan organizacyjny zmniejszeniu. Prawie zamarła praca kół. Strajki, spadek produkcji, trudności w zaopatrzeniu nie tworzyły ze klimatu do rozwijania statutowej działalności PTE.

Jednocześnie rok 1981 był okresem gwałtownych poszukiwań reformatorskich. Towarzystwo, w tym intelektualne ruchy odgrywały pierwszoplanową rolę. Już we wrześniu 1980 r. zaprezentowane zostały władzom i środowisku ekonomicznemu „Propozycje zasadniczych rozwiązań reformy przygotowanej przez zespół specjalistów PTE”. W ramach serii wydawniczej PTE „Alternatywy rozwoju” zaprezentowano kompleksową koncepcję reformy tzw. zespołu

L. Balcerowicza. Całościowe koncepcje zmian zostały również przygotowane przez grupę ekonomistów z Akademii Ekonomicznej we Wrocławiu, Uniwersytetu Warszawskiego i NOT.

W dniach 6-8 marca 1981 r. odbyły się w Warszawie IV Krajowy Zjazd Ekonomistów i XIII Zjazd PTE. Jednym z najważniejszych dokumentów diskutowanych na tych zjazdach stanowiło opracowanie „Kierunki przebudowy systemu funkcjonowania gospodarki polskiej w latach osiemdziesiątych”. Te wszystkie koncepcje wywarły znaczny wpływ na ostateczną wersję programu reformy gospodarczej, mającego swą /pozorną/ polityczną akceptację ówczesnych władz.

Rok 1982 był szczególnie w pierwszej połowie, rokiem największego zastoju w pracy Towarzystwa. Stan wojenny i jego rygory uniemożliwiły stosowanie tradycyjnych form działalności obliczonych na oddziaływanie na większe grupy społeczne (konferencje, sympozja, odczyty).

Od XIII Krajowego Zjazdu zaczęły się ujawniać rozbieżności wśród działaczy PTE w podejściu do toczącej się walki politycznej i działalności ugrupowań opozycyjnych.

Po ogłoszeniu stanu wojennego /13.12.1981/ Wojewódzki Komitet Obrony Kraju w Warszawie polecił odwołanie z funkcji Sekretarza Generalnego Rafała Krawczyka 20 stycznia 1982 roku oraz zawieszenie działalności Prezydium ZG PTE i ustanowienie zespołu pod kierownictwem Tomasza Afeltowicza, który miał uprawnienia Prezydium ZG PTE.

Takie podejście Komitetu Obrony Kraju i MSW spowodowało rezygnację znanych działaczy Towarzystwa w tym: Leszka Balcerowicza, prof. Zofię Marecką, Rafała Krawczyka. W międzyczasie Prezes ZG podjął szereg decyzji, między innymi zniesienia funkcji dwóch zastępców Sekretarza Generalnego, zawieszenia działalności klubu „Wektory” i rozwiązania redakcji czasopisma „Wektory”.

W tej sytuacji zwołano plenarne posiedzenie ZG PTE w dniu 18.03.1982 r., którego tematem miały być sprawy realizacji reformy gospodarczej. Jednak kwestie organizacyjne zdominowały uczestników tego posiedzenia, nastąpiły znaczące zmiany w składzie Prezydium z uwagi na złożone rezygnacje części członków i powołanie w ich miejsce innych.

Biorąc pod uwagę uchwały ZG PTE, MSW uchyliło swoją decyzję o zawieszeniu działalności kierownictwa PTE. Prezydium ponownie podjęło pracę, przygotowując szczegółowy program dzia-

łania Towarzystwa na lata 1982 - 1985 oparty na uchwałach IV Krajowego Zjazdu Ekonomistów i XIII Zjazdu PTE.

Program ten pt. „Reforma nie może się nie udać” został zatwierdzony przez ZG PTE na posiedzeniu w dniu 25.05.1982 r. Od tej pory posiedzenia ZG odbywały się systematycznie, przyczyniając się do znacznego ożywienia stowarzyszeniowego i wzrostu rangi PTE w opinii społecznej.

Konieczność wdrażania reformy gospodarczej wywołała zapotrzebowanie przedsiębiorstw i całej gospodarki zarówno na nową wiedzę ekonomiczną, jak i na praktyczne metody jej wdrażania w poszczególnych podmiotach gospodarczych. Lata 1983 i 1984 są okresem intensywnego wdrażania reformy gospodarczej i doskonalenia jej narzędzi. Fakt ten przyczynił się do silnej aktywizacji całego środowiska ekonomistów. Wokół reformy skupiała się praca kół zakładowych, rad regionalnych i wszystkich władz statutowych Towarzystwa. Rosło zapotrzebowanie na opracowania, opinie, szkolenia, udział ekonomistów w zespołach i komisjach. Powołano Zakład Ekspertyz Gospodarczych „Petex”. Wielu członków PTE posiadających niezbędne kwalifikacje i długoletnią praktykę uzyskało uprawnienia „Eksperta PTE” w poszczególnych specjalnościach zawodu ekonomisty. Wznowiono wydawanie serii „Czas reformy” i miesięcznika „Wektory”.

Szczególnie mocno rozwinęły się funkcje opiniotwórcze i doradcze PTE. Stanowisko PTE w sprawach reformy gospodarczej, planów rocznych i wieloletnich, ustaw i wykonawczych aktów prawnych przedstawione władzom partyjnym i organom rządowym znajdowało znacznie większy oddźwięk niż kiedykolwiek.

Podpisano porozumienie o współpracy z Międzynarodowym Stowarzyszeniem Uczelni Ekonomicznych /AIESEC/.

Podobną działalność podejmowały oddziały Towarzystwa i część kół, w tym Oddział Legnica.

Mimo znacznego ożywienia działalności Towarzystwa, na skutek odmiennych poglądów znacznej części ekonomistów na rozwój społeczno - gospodarczy Polski po sierpniu 1980 r. oraz na wprowadzenie stanu wojennego w 1981 roku, w II półroczu 1982 r. oraz w latach 1983 - 1984 nie zdołano zahamować tendencji spadkowej ilości członków i kół.

W kolejnych latach omawianego okresu liczba członków wynosiła: 1980 - 71266, 1981 - 66731, 1982 - 57163, 1983 - 53060, 1984 - 50102, Liczba kół zmalała z 2689 w 1980 r. do 2054 w 1984 r.

Takiego procesu nie odnotowano w nowo powołanym Oddziale - Legnica, gdzie ilość członków wzrosła z 946 w 1981 roku do 1128 w 1985 roku, a ilość kół odpowiednio z 42 wzrosła do 50.

W skali kraju tendencja ta została zahamowana dopiero w 1985 r., kiedy liczba członków wyniosła 51832, a kół 2058 i wolno zaczęła wzrastać osiągając w 1988 r. stan 55077 członków skupionych w 2146 kółach. Oddział Legnica odpowiednio - 1988 - 1215 członków i 54 koła.

W dniach 9 i 10 listopada 1985 roku w Katowicach odbył się XIV Krajowy Zjazd PTE. Zjazd wybrał Prezesem ZG PTE prof. dr hab. Zdzisława Sadowskiego oraz nadał godność Honorowego Prezesa PTE prof. Czesława Bobrowskiemu. W uchwale zjazdowej silny akcent położono na konieczność konsekwentnej realizacji zasad reformy gospodarczej. Zjazd podjął również uchwałę w sprawie odbycia w 1987 r. w Krakowie Kongresu Ekonomistów.

W celu zapewnienia pełnej realizacji Uchwał XIV Zjazdu PTE, Zarząd Główny na posiedzeniu w dniu 4.02.1986 r. zatwierdził „Program działania PTE na lata 1986 - 1990”.

Lata 1986 - 1987 należą do okresów najbardziej ożywionej działalności Towarzystwa w związku z pracami nad koncepcją II etapu reformy gospodarczej. Jak wiadomo ścierały się różne spojrzenia na dalszy proces reform w gospodarce. Ekonomiści skupieni w PTE byli zwolennikami posunięć radykalnych w granicach bezpieczeństwa politycznego, a przede wszystkim przyspieszenia projektowania zmian i zdecydowanej rekonstrukcji „Centrum”. Nie przypadkowo w prezentowanych władzom dokumentach noszących nazwę „stanowisko PTE”, większość postulatów dotyczyła struktur organizacyjnych gospodarki i państwa.

Znaczenie propozycji i opinii PTE wzrosło po objęciu w 1987 r. przez Prezesa ZG PTE prof. Zdzisława Sadowskiego funkcji vice - premiera Rządu PRL.

W 1986 roku podpisano porozumienie z Ministerstwem Oświaty i Wychowania w sprawie współpracy, która zaowocowała ustaleniem w 1987 r. corocznych Olimpiad Wiedzy Ekonomicznej dla młodzieży szkół średnich.

Ważną cechą tego okresu były także ożywione międzynarodowe kontakty PTE.

W stulecie społeczno - zawodowego ruchu ekonomistów w Polsce (1887 - 1987) obradował w dniach 27 - 28 listopada 1987 r. w Krakowie Kongres Ekonomistów Polskich, który był wyrazistym podkreśleniem rangi PTE.

W Kongresie brało udział około 1000 osób. Uczestnicy Kongresu reprezentowali różne opcje polityczne i światopoglądowe, różne poglądy na gospodarkę, politykę gospodarczą i społeczną. W 42 referatach wygłoszonych w trakcie obrad plenarnych i w sekcjach dokonano pogłębionej oceny procesu reformy i jej uwarunkowań, stanu nauk ekonomicznych, miejsca Polski w gospodarce światowej, polityki regionalnej i problemów środowiska ekonomistów. Kongres wypowiedział się jednoznacznie za głównymi kierunkami reformy w powiązaniu z demokratyzacją życia społeczno-politycznego. Jeszcze raz jednoznacznie wskazano na przyczyny hamujące proces reformowania w postaci braku równowagi gospodarczej i inflacji oraz oporu sił kontrreformatorskich tkwiących w ogniwach centrum. Podkreślono w obradach konieczność ostatecznego odrzucenia pozostałości stalinowskiego systemu ekonomicznego i zbudowania takiego systemu, który będzie ograniczeniem dla nieprawidłowości w polityce gospodarczej.

Kongres stwierdził konieczność przeciwdziałania niskiej kulturze ekonomicznej społeczeństwa, w tym kadry kierowniczej na różnych szczeblach. Stwierdzono, że sposób kształcenia ekonomistów jest anachroniczny.

Problemy podjęte podczas obrad Kongresu sformułowano w obszernym dokumencie „Polska gospodarka: wyzwania rozwojowe końca XX wieku”.

Kongres Ekonomistów Polskich był najmocniejszym głosem PTE ostrzegającym przed niebezpieczeństwami grozącymi polskiej gospodarce, nawołującym do radykalnych reform społeczno - politycznych.

Rok 1988 dał początek zmianom ustrojowym w Polsce. Rozpoczęły się obrady „Okrągłego Stołu” - dialogu rządzących z opozycją. W obradach „Okrągłego Stołu” uczestniczył z ramienia Towarzystwa Prezes Zdzisław Sadowski.

7. Okres- lata /1989-2004/

Obrady „Okrągłego Stołu” i podpisanie dokumentów końcowych 5 kwietnia 1989 r. zapoczątkowały stopniowe odgórne przemiany w kierunku demokracji, otwierając tym samym nowy rozdział w dziejach Polski.

W dniach 21-22 listopada 1989 r. w Łodzi obradował XV Krajowy Zjazd PTE.

Podjęta uchwała XV Zjazdu Krajowego PTE określała kierunki, w jakich powinno angażować się Towarzystwo:

- w przekształcenie systemu gospodarczego Polski z centralnie planowanego w kierunku gospodarki rynkowej, z równoczesnym zapewnieniem dla państwa możliwości polityki interwencjonalizmu;
- rozwijanie swobodnej przedsiębiorczości we wszystkich formach własności;
- w tworzenie jakościowo nowego ładu gospodarczego, zapewniającego wysoką efektywność gospodarowania;
- w rozwój teorii ekonomii oraz działalności edukacyjnej i podnoszenie kwalifikacji zawodowych ekonomistów.

Równocześnie w omawianej Uchwale sformułowana została przestroga przed nieuzasadnioną wiarą w szybkie, dobroczynne działanie swobody rynkowej i zmian własnościowych oraz przed zbyt szybkim otwieraniem gospodarki na samoczynne działanie rynku.

W uchwale tej Towarzystwo określiło się, jako stowarzyszenie skupiające ekonomistów o różnych poglądach i sposobach myślenia oraz o różnych orientacjach politycznych. Oznacza to, że Towarzystwo nie powinno dążyć do formułowania jednolitych poglądów i stanowisk.

Był to zarazem zjazd podsumowujący dorobek Towarzystwa jako masowego ruchu społeczno - zawodowego ekonomistów. Na koniec 1988 r. Towarzystwo skupiało 55007 członków zrzeszonych w 2146 kołach PTE. Od tego okresu obserwujemy gwałtowny spadek ilości członków i kół, proces ten trwa nadal, ale już w znacznie zwolnionym tempie. Na koniec 1992 r. liczba członków Towarzystwa zmalała do 17625, a kół do 639. Zmniejszyła się też liczba samodzielnych Oddziałów do 24. Sytuacja w PTE nie jest odosobniona, podobny proces obserwuje się we wszystkich stowarzyszeniach zawodowych.

W uchwale XV Zjazdu Krajowego PTE nie przewidziano trudności materialnych Towarzystwa jakie wystąpiły już w 1990 roku, ani też konieczności przeprowadzenia zmian w jego strukturze organizacyjnej. Ta ostatnia sprawa została podjęta przez **Nadzwyczajny Zjazd, który odbył się 27 czerwca 1991 r.**

Zgodnie z jego Uchwałą Towarzystwo powinno zmierzać do umożliwienia Oddziałom uzyskania osobowości prawnej, a następnie do przekształcenia się PTE w federację samodzielnych stowarzyszeń regionalnych, przy zapewnieniu pełnej ciągłości działań Towarzystwa.

Zmiany te pozwoliły na rozwinięcie działalności merytorycznej Towarzystwa już w 1991 r. Oddziały terenowe rozwinęły

odpłatną działalność szkoleniową i ekspercką celem pozyskania środków na samofinansowanie.

Nadzwyczajny Zjazd PTE podjął również uchwałę w sprawie oceny sytuacji gospodarczej Polski w latach 1990 - 1991. Powyższa uchwała była punktem wyjścia do opracowanej w grudniu 1991 r. ekspertyzy PTE pt. „Drogi wyjścia z polskiego kryzysu gospodarczego”.

Ekspertyza ta - wydana w nakładzie ponad 1000 egz. została rozesłana do przedstawicieli Rządu, Parlamentu, partii politycznych, naukowców, prasy, radia i telewizji - spotkała się z szerokim, pozytywnym oddźwiękiem. Została ona również przetłumaczona na język angielski i niemiecki.

Kolejny XVI Zjazd Krajowy PTE obradował w Warszawie w dniach 5-6 listopada 1993 r.

Zjazd przebiegał w atmosferze regresu w działalności oddziałów terenowych i kół, upadło 11 oddziałów, a ilość kół zmniejszyła się do 397, ilość członków zwyczajnych zmniejszyła się do 11476 w 1993 roku. Osobowość prawną uzyskały tylko 22 oddziały, które prowadziły działalność poprzez pozyskiwanie środków finansowych z prowadzonych odpłatnych szkoleń i wykonywanych ekspertyz.

Mimo mało mobilnej atmosfery w Towarzystwie jego oddani działacze dokonują ciągłej oceny sytuacji gospodarczej w kraju. W dokumencie pt. „ Ocena realizacji reformy systemowej w Polsce” zespół pod kierownictwem Prezesa Towarzystwa prof. Z. Sadowskiego stwierdził, że kierunek przekształceń systemu gospodarczego jest słuszny, lecz społeczne i gospodarcze koszty na skutek błędów w polityce gospodarczej - są zbyt wysokie. W celu skorygowania polityki gospodarczej przeprowadzono m.in. wprowadzenie umiarkowanej stopy procentowej i waloryzacji kredytów, stosowanie umiarkowanej liberalizacji, prywatyzowanie małych i średnich przedsiębiorstw, zaniechanie rozdawania obywatelom bonów kapitałowych oraz szybkie uruchamianie komercjalizacji przedsiębiorstw państwowych.

Druga ocena ukazała się pt. „ Sytuacja gospodarcza kraju w połowie 1992 r.” Podstawowy postulat, jaki wynikał z tego opracowania dotyczył określenia takiej polityki wobec przedsiębiorstw państwowych, które umożliwiłaby im adaptację do warunków rynkowych, z równoczesnym podkreśleniem, że polityka ta nie może oznaczać rezygnacji z ich prywatyzacji.

Dokumenty te zostały dostarczone przedstawicielom Rządu, Parlamentu, partii politycznych, organizacji gospodarczych oraz znanym ekonomistom.

Dokumenty te spotkały się z przychylnym przyjęciem adresatów i środków masowego przekazu.

Zarząd Główny PTE otrzymał wiele pisemnych podziękowań za obiektywną ocenę sytuacji gospodarczej kraju w tym od Prezydenta Lecha Wałęsy i Tadeusza Mazowieckiego lidera Unii Demokratycznej.

Celem uhonorowania dorobku naukowego twórcy i długoletniej działalności w Towarzystwie prof. Edwarda Lipińskiego, Zarząd Główny uchwałą z dnia 17 października 1991 r. postanowił ogłosić konkurs:

- na nagrodę im. Prof. E. Lipińskiego za najlepszą książkę z dziedziny ekonomii, opublikowaną w Polsce w latach 1991-1993, oraz
- na najlepszy podręcznik akademicki z zakresu teorii ekonomii.

Postanowiono, że konkursy im. Prof. E. Lipińskiego będą miały charakter cykliczny - roczny.

Konkursy są kontynuowane.

XVII Zjazd Krajowy PTE, który obradował 4-5 grudnia 1997 r. w Warszawie przebiegał w atmosferze poszukiwania miejsca Towarzystwa w nowej sytuacji społeczno-politycznej Polski.

XVII Zjazd Krajowy Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego zadeklarował, że misją stowarzyszenia jest działanie na rzecz rozwoju myśli i kultury ekonomicznej w społeczeństwie polskim i w jego organizacjach. Uznał, że misja Towarzystwa będzie realizowana w ramach formuły zintegrowanego niezależnego ogólnopolskiego stowarzyszenia ekonomistów, mającego zawodowy i apolityczny charakter, zrzeszającego ekonomistów praktyków i teoretyków wszystkich pokoleń oraz zapewniającego swym członkom swobodę wyrażania poglądów.

Zjazd określił również, że misja PTE w latach następnych będzie realizowana poprzez:

1. Doskonalenie poziomej struktury organizacyjnej z pełną autonomią organizacyjną i finansową Oddziałów oraz wyrażenie określonym zakresem zadań i kompetencji Zarządu Krajowego, w tym zasad kształtowania jego stosunków organizacyjnych i finansowych z Oddziałami.
2. Rozwijanie działalności edukacyjnej przez Oddziały, poszukiwanie nowych form edukacji ekonomicznej oraz dążenie do wypracowania systemu tej działalności na podstawie możliwości stwarzanych przez regulacje ustawowe.
3. Angażowanie PTE w organizację Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej, a także kontynuowanie organizacji konkursów na prace licencjackie i magisterskie.
4. Podjęcie wielokierunkowych działań przyczyniających się do rozwoju edukacji i nauki jako kluczowych czynników rozwoju kraju, włączenie się w szerszym niż dotąd zakresie do prac nad reformą edukacji narodowej i szkolnictwa wyższego oraz podję-

cie prac nad stwarzaniem rozwiązań prawnych i ekonomicznych motywujących podmioty gospodarcze i samorządy do uczestnictwa w finansowaniu prac naukowo-badawczych .

5. Rozwijanie działalności naukowej, badawczej oraz opiniotwórczej.
6. Popieranie rozwoju naukowej myśli ekonomicznej, kontynuując doroczną Nagrodę Naukową PTE im. Edwarda Lipińskiego oraz nagrodę za podręczniki z zakresu nauk ekonomicznych.
7. Rozszerzenie działalności wydawniczej w formie współwydawania „Ekonomisty” i popularyzacji wydawnictw O/PTE.
8. Rozszerzenie współpracy PTE z Międzynarodową Asocjacją Ekonomiczną i ponowne podjęcie inicjatywy zorganizowania konferencji naukowej, firmowanej przez Asocjację.
9. Wznowienie lub nawiązanie współpracy z towarzystwami ekonomicznymi innych krajów.
10. Rozwijanie na szczeblu Oddziałów i szczeblu ogólnopolskim współpracy z instytucjami naukowymi, organami administracji samorządowej oraz pokrewnymi stowarzyszeniami.
11. Działanie inspirujące młodych ekonomistów do członkostwa i aktywnego uczestniczenia w pracach PTE.
12. Przygotowanie koncepcji programu etycznego dla zawodu ekonomistów.
13. Rozwijanie działań marketingowych PTE.

Wyraźne określenie przez XVII Zjazd Krajowy PTE misji Towarzystwa i skonkretyzowanie sposobów jej realizacji przez Oddziały zaowocowało zahamowaniem tendencji spadkowej zarówno kół jak i członkostwa. Ilość kół w latach 1998-2001 ukształtuje się na poziomie 155, a członków 5500 z niewielkimi odchyleniami w poszczególnych latach.

Ważnym wydarzeniem roku 2001 był zorganizowany przez PTE VII Kongres Ekonomistów Polskich, który odbył się w War-

szawie w dniach 25-26 stycznia pod hasłem „Ekonomia w epoce cywilizacji informacyjnej”.

Kongres był pomyślany jako spotkanie otwarte dla wszystkich ekonomistów polskich bez względu na orientację światopogląd i przynależność, zarówno teoretyków jak i praktyków gospodarki.

Honorowy patronat nad Kongresem objął Prezydent RP Aleksander Kwaśniewski, który wziął osobisty udział w otwarciu Kongresu i wygłosił przemówienie.

Zgodnie z koncepcją wypracowaną przez Radę Programową Kongres skupił uwagę na wybranych sześciu obszarach problemowych dotyczących stanu nauki ekonomii oraz stanu i perspektyw gospodarki polskiej, a związanych z wyzwaniami rozwijającej się cywilizacji informacyjnej.

W Kongresie wzięło udział ponad 400 uczestników, zgłosili oni ponad 100 referatów z których 92 zostały wydane w formie specjalnych zeszytów o rozesłane do uczestników.

Tematy poszczególnych sesji były następujące:

Sesja I dotyczyła stanu i niektórych ważnych kierunków rozwoju światowej nauki ekonomii.

Sesja II poświęcona była aktualnym problemom polityki gospodarczej w Polsce.

Sesja III poświęcona była społecznym aspektom transformacji.

Sesja IV (która wzbudziła najliczniejsze zainteresowanie) zajmowała się warunkami działania przedsiębiorstw i podnoszenia ich konkurencyjności.

Sesja V tematem jej były problemy rozwoju regionalnego.

Sesja VI była poświęcona edukacji ekonomicznej.

Kongres został szeroko uznany przez uczestników i gości za bardzo udany pod względem merytorycznym i organizacyjnym.

W dniach 15-16 listopada 2001 roku w Gdańsku obradował XVIII Zjazd PTE, w spokojniejszej niż poprzednie, a zarazem rzeczowej atmosferze. Dyskusja toczyła się wokół problematyki negocjacji i przyszłej akcesji do Unii Europejskiej, a w szczególności o sytuacji gospodarczej kraju i kierunkach jej poprawy oraz o kierunkach działania Towarzystwa do roku 2005.

Biorąc pod uwagę problematykę zawartą w referatach XVIII Zjazdu PTE jak i szerokiej dyskusji delegatów przyjęto:

- Uchwałę o zadaniach wszystkich jednostek organizacyjnych PTE oraz dla jego władz wszystkich szczebli, w uchwale tej czytamy:

„...Stojąc niezmiennie, że Polskie Towarzystwo Ekonomiczne powinno zachowywać wierność formule niezależnego stowarzyszenia ogólnopolskiego o charakterze naukowym i profesjonalnym, łączącego ekonomistów praktyków i teoretyków wszystkich pokoleń oraz gwarantującego swym członkom pełny pluralizm światopoglądowy, XVIII Zjazd PTE wyraża przekonanie, że misja społeczna Towarzystwa powinna w dalszym ciągu polegać na oddziaływaniu na środowiska naukowe, biznesowe i menedżerski, na polityków gospodarczych szczebla centralnego i samorządowego, jak również na środowiska młodzieży, w kierunku wspomagania gospodarczego i społecznego rozwoju kraju. Oddziaływanie to powinno polegać na:

- upowszechnianiu dorobku nauk ekonomicznych,
- inspirowaniu działalności naukowej,
- * organizowaniu dyskusji i wymiany poglądów na ważne problemy kraju i świata,
- działalności edukacyjne, eksperckiej i opiniotwórczej.

W celu wypełniania tej misji Polskie Towarzystwo Ekonomiczne postanawia:

1. Podejmować inicjatywy i działania związane z modernizacją polskiej gospodarki oraz dostosowaniem jej do wymagań gospodarki opartej na wiedzy i do potrzeb partnerskiego członkostwa w Unii Europejskiej.
2. Kontynuować działalność naukową pod auspicjami rady Naukowej PTE we współpracy i w porozumieniu z Radami Naukowymi Oddziałów, a tym celu m.in. tworzyć zespoły studyjne dla opracowywania raportów o wybranych problemach gospodarki.
3. Organizować ogólnopolskie i regionalne konferencje naukowe, wspierać inicjatywy Oddziałów w tym zakresie, a także przygotować inicjatywę zorganizowania międzynarodowej konferencji naukowej firmowanej przez Międzynarodowe Stowarzyszenie Ekonomistów.
4. Dążyć do wzmocnienia opiniotwórczej funkcji Towarzystwa przez powołanie zespołów, zajmujących się bieżącym przygotowaniem i publikowaniem opinii w sprawach dotyczących projektowanych rozwiązań z zakresu polityki gospodarczej, finansów publicznych, rozwoju regionalnego, szkolnictwa ekono-

- micznego, rozwoju badań naukowych, a także innych, ważnych rozwiązań instytucjonalnych.
5. Kontynuować działalność wydawniczą w dotychczasowych formach i dążyć do jej wzbogacenia z uwzględnieniem możliwości aktywnej jej koordynacji między Oddziałami.
  6. Poświęcać specjalną uwagę dalszej aktywizacji środowisk młodzieżowych między innymi poprzez konkursy, seminaria, warsztaty naukowe, inicjatywy edukacyjne i popularyzatorskie oraz interaktywne wykorzystanie sieci internetowej.
  7. Utrzymywać zaangażowanie w organizację Olimpiad Wiedzy Ekonomicznej.
Kontynuować i rozwijać działalność edukacyjną dążąc do wzbogacenia jej zakresu i form.
Przygotować się do wzmocnienia pozycji Towarzystwa w tej dziedzinie przez zapewnienie prawnych i realnych podstaw do wydawania szkołom certyfikatów jakości kształcenia ekonomicznego, a także przez instytucjonalizację uczestnictwa w procesie akredytacji wyższych szkół ekonomicznych.
  8. Rozwijać współpracę z organizacjami i przedstawicielami biznesu, bankowości oraz instytucji finansowych i dążyć do pozyskiwania wśród nich członków wspierających .
  9. Utrzymywać pełną samodzielność Oddziałów działających na podstawie wspólnego statutu Towarzystwa, wzmocniać więź informacyjną w ramach Towarzystwa przy wykorzystaniu nowoczesnej techniki, zapewniać międzyoddziałową wymianę doświadczeń oraz podejmowanie wspólnych działań z możliwością tworzenia, w miarę potrzeb, wspólnych układów organizacyjnych.
  10. Kontynuować i rozwijać współpracę z pokrewnymi stowarzyszeniami w zakresie ważnych problemów rozwoju kraju.”

- Uchwałę o sytuacji gospodarczej kraju i kierunkach jej poprawy o następującej treści:

„Delegaci 24 Oddziałów Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego, zebrani w Gdańsku na statutowym Zjeździe Krajowym, uważają za swój obowiązek obywatelski i zawodowy przedstawienie stanowiska w sprawie sytuacji gospodarczej kraju i niezbędnych działań na rzecz jej poprawy.

Gospodarka polska znajduje się w recesji. Jej podstawowe przejawy to gasnące tempo wzrostu gospodarczego i szybkie zwiększanie się bezrobocia, które pociąga za sobą utratę środków do życia znacznej części ludności. Przedsiębiorstwa ograniczają swoją aktywność, zwalniają pracowników i zmniejszają nakłady inwestycyjne, stanowiące podstawę rozwoju gospodarczego. Recesja odbija się silnie na położeniu rolników. Pojawił się kryzys finansów publicznych.

Gospodarka kraju ulega samowzmacniającemu się procesowi słabnięcia popytu rynkowego, zmniejszania się produkcji i dochodów oraz dalszego kurczenia się popytu. Jednocześnie podaż pracy silnie rośnie z przyczyn demograficznych i będzie rosła jeszcze przez kilka lat. Natomiast popyt na pracę spadł głęboko i będzie spadał dopóty, dopóki nie nastąpi odwrócenie tendencji recesyjnych.

W tej sytuacji za podstawowy priorytet polityki gospodarczej trzeba uznać przyspieszenie wzrostu gospodarczego. Nie będzie to jednak osiągalne w krótkim czasie. Najpilniejszym zadaniem jest bowiem uzdrowienie finansów publicznych. Oznacza to potrzebę dokonania ich systemowej reformy, obejmującej rzeczywistą decentralizację, wprowadzenie zasad przejrzystości i racjonalizacji budżetów, a także osobistej odpowiedzialności za decyzje.

W zakresie działań doraźnych uznajemy, kryzys budżetowy narzuca zarówno konieczność dokonania znacznych ograniczeń w wydatkach budżetu państwa, jak też pewnego zwiększenia obciążeń podatkowych, przy czym za niesłuszne uważamy przeciwstawienie sobie tych kierunków działania.

Nie można też ulegać złudzeniu, że doraźne posunięcia, niezbędne dla naprawy finansów, przyczynia się do przyspieszenia wzrostu gospodarczego. Problem polega na tym, aby rozwiązania fiskalne były możliwe najmniej dolegliwe, zwłaszcza dla nisko zarabiających grup ludności.

W obecnych warunkach nie można oczekiwać, że polityka fiskalna może przyczynić się do pobudzenia gospodarki. Natomiast należy tego oczekiwać od polityki pieniężnej, przed którą wciąż stoi zadanie istotnego - choć w sposób bezpieczny - obniżenia realnych

stóp procentowych. Przy tym za sprawę absolutnie nieodzowną uważamy zapewnienie harmonizacji polityki pieniężnej i fiskalnej.

Realia ekonomiczne nie pozwalają liczyć na szybkie ożywienie gospodarki, trzeba jednak mieć nadzieję, że w niezbyt dalekiej perspektywie uda się do niego doprowadzić. Jednakże wraz z przyspieszeniem wzrostu gospodarczego powróci problem zagrożenia kryzysem płatniczym, odsunięty w wyniku ostrego zmniejszenia popytu krajowego, które doprowadziło do zahamowania wzrostu importu. W strukturze polskiej gospodarki nie zachodzą bowiem wyraźne zmiany w kierunku podniesienia jej konkurencyjności, które pozwalałyby na dynamizację eksportu i wzrost udziału produkcji w zaopatrzeniu rynku wewnętrznego.

Aby te zmiany przyspieszyć, uważamy za konieczne podjęcie przez rząd aktywnej polityki wspomagania procesów modernizacji struktury polskiej produkcji i eksportu. Wiąże to bezpośrednio z dostosowaniem Polski do wymagań gospodarki opartej na wiedzy oraz cywilizacji informacyjnej. Bezpośrednimi realizatorami tych procesów mogą być tylko przedsiębiorcy, ale warunki ich realizacji muszą być tworzone przez państwo w formie instytucjonalnych rozwiązań promujących rozwój nowoczesnej przedsiębiorczości ze szczególnym uwzględnieniem małych i średnich przedsiębiorstw, jak również w formie rozwijania systemu edukacji dostosowanej do standardów światowych i wyzwań współczesnej gospodarki rynkowej.

W procesach tych powinna pomóc akcesja do Unii Europejskiej. Dlatego nasze Towarzystwo uważa za konieczne wzmoczenie swoich własnych wysiłków w dziedzinie upowszechniania i tworzenia klimatu zrozumienia dla tego kierunku rozwoju. Akcesja nie zwolni jednak państwa od konieczności posiadania i wypełniania własnego programu rozwoju gospodarczego.

Polska musi w krótkim czasie zapewnić sobie szybkie tempo wzrostu gospodarczego oraz silną pozycję eksportową i stać się aktywnym uczestnikiem postępu nauki i techniki. Będzie to możliwe pod warunkiem długotrwałego, uporczywego, konsekwentnego i wspólnego wysiłku. Organizatorem tego zbiorowego wysiłku powinno być sprawne, ale nie duże państwo, działające nie przez dyrektywy biurokratyczne, lecz przez spójną i konsekwentną politykę gospodarczą i społeczną, opartą na jasno wytkniętych długookresowych celach rozwoju i służącą uruchamianiu przedsiębiorczości jednostek i społeczeństwa przy pełnym wykorzystaniu instytucji społeczeństwa obywatelskiego.

Takiej linii działania będziemy oczekiwali zarówno od obecnego rządu, jak i od wszystkich następnych bez względu na orientację polityczną. Taką linię działania będziemy się starali wspierać wszelkimi siłami naszego Towarzystwa. W szczególności będziemy działali na rzecz tworzenia gospodarki opartej na wiedzy i pobudzania indywidualnych inicjatyw dla aktywnego tworzenia własnych miejsc pracy”.

W związku z uchwaleniem przez Sejm RP ustawy o organizacjach pożytku publicznego Zarząd Krajowy PTE postanowił zwołać 23 października 2003 roku Nadzwyczajny Zjazd Krajowy PTE. którego zasadniczym celem były sprawy organizacyjne, a przede wszystkim uzupełnienie Statutu o zapisy umożliwiające rejestrację działalności gospodarczej. Jednym z ważniejszych problemów poruszanych w trakcie dyskusji była konieczność pilnego uzyskania przez PTE statusu organizacji pożytku publicznego, co znalazło odzwierciedlenie w przyjętej uchwale Zjazdu. Stanowisko Nadzwyczajnego Zjazdu zostało sformułowane następująco:

„... Nadzwyczajny Zjazd Krajowy PTE stoi na stanowisku, że Uchwała XVIII Zjazdu PTE w sposób prawidłowy określa kierunki działania Towarzystwa w okresie do 2005 r.

Odnosząc się do tych kierunków z punktu widzenia ich aktualizacji, Zjazd uważa za szczególnie ważne działania na najbliższe lata:

- 1) aktywizowanie i rozszerzanie działalności Oddziałów PTE;
- 2) pilne uzyskanie przez PTE statusu organizacji pożytku publicznego;
- 3) aktywne włączenie się w procesy służące dostosowaniu gospodarki kraju do warunków związanych z integracją z Unią Europejską oraz funkcjonowania w jej ramach;
- 4) rozwijanie działalności PTE w środowiskach młodych ekonomistów, w tym wśród studentów wyższych szkół ekonomicznych oraz uczniów szkół średnich;
- 5) zwiększenie funkcji inicjatywnych i organizatorskich Zarządu Krajowego PTE w zakresie działalności statutowej w Oddziałach;
- 6) zorganizowanie w 2004 r. uroczystych obchodów setnej rocznicy prof. Oskara Langego;
- 7) rozszerzenie i pogłębienie kontaktów z pokrewnymi środowiskami naukowymi w innych krajach ;
- 8) podjęcie prac nad modernizacją Statutu PTE;

- 9) zwiększenie starań o zdobywanie środków finansowych na działalność statutową ze źródeł zewnętrznych oraz wypracowanie skuteczniejszych metod podejmowania decyzji w sprawie zarządzania posiadanymi aktywami.

Po Nadzwyczajnym Zjeździe PTE podjęto w trybie natychmiastowym prace wynikające z Uchwały.

Status, organizacji pożytku publicznego PTE uzyskało 2 marca 2004 roku, co przyczyniło się znacząco do dalszego rozwoju działalności Towarzystwa.

Jednym z ważniejszych wydarzeń o historycznym znaczeniu dla polskiej nauki i Towarzystwa, były obchody 100 rocznicy urodzin wielkiego polskiego ekonomisty o światowej sławie, profesora Oskara Langego.

Dla uczczenia tej rocznicy PTE wraz ze Szkołą Główną Handlową, Uniwersytetem Warszawskim, Polską Akademią Nauk i Akademią Ekonomiczną we Wrocławiu zorganizowało w dniu 27 września 2004 roku konferencję naukową pt., „Współczesne modele gospodarki rynkowej, a myśl Oskara Langego - w stulecie urodzin wielkiego polskiego uczonego”, która w środowisku ekonomistów odbiła się szerokim echem. Udział w konferencji wzięli liczni uczestnicy z kraju i z zagranicy. Należy w tym miejscu przypomnieć, że Oskar Lange był długoletnim członkiem władz PTE, a w okresie od 12.03.1965 r. do 2.10.1965/to jest do śmierci/ pełnił funkcję Prezesa PTE.

Rok 2004 w dziejach naszego kraju był rokiem akcesji do Unii Europejskiej. PTE włączyło się w nurt debaty europejskiej znacznie wcześniej, lecz to historyczne wydarzenie i wynikające z niego skutki, zwłaszcza w pierwszym okresie członkostwa, stanowiły ważny temat licznych konferencji i publikacji, z których należy wymienić m.in. spotkania naukowe poświęcone polityce gospodarczej po wejściu do UE, strategii lizbońskiej i zagadnieniom planowania dalszego rozwoju społeczno - gospodarczego Polski.

Stan liczebny Towarzystwa na koniec 2004 roku ukształtował się na poziomie - 24 Oddziałów - 4513 członków i 122 kół.

Na posiedzeniu Zarządu Krajowego PTE w dniu 9 grudnia 2004 roku postanowiono zwołać XIX Zjazd Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego na początku grudnia 2005 r. w Krakowie lub Warszawie. W tym celu powołano Uchwałą Komisje: Programową, Organizacyjną Zjazdu, Statutową i Regulaminową, których zadaniem jest przygotowanie sprawozdania z działalności za okres 2001 - 2005, projektu statutu oraz innych prac zmierzających do sprawnego

przebiegu obrad.

Ostateczna decyzja w sprawie zwołania XIX Zjazdu Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego zapadła na posiedzeniu Zarządu Krajowego w dniu 20 października 2005 r. Zjazd odbędzie się w dniach 9 i 10 grudnia 2005 r. w Warszawie.

**Walne Zgromadzenia i Zjazdy
Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego**

1. Zjazd Założycielski PTE w Łodzi w dniach 1-2. XII 1945 r.
2. Walne Zgromadzenie Delegatów w dniach 16-17.XI. 1947 r. w Gdańsku.
3. Walne Zgromadzenie (nie numerowane) w latach 1948-1955.
4. V Walne Zgromadzenie 10.VI. 1956 r. (zmiana statutu).
5. VI Walne Zgromadzenie 1958 r.
6. VII Walne Zgromadzenie 3.VI. 1960 r.
7. VIII Walne Zgromadzenie 31 .III. 1962 r.
8. IX Walne Zgromadzenie 12.III.1965 r.
9. X Walne Zgromadzenie 6.V. 1967 r. (ustalono, że kolejne Walne Zgromadzenia będą nosiły nazwę „ Krajowy Zjazd PTE”).
10. XI Krajowy Zjazd PTE 9.1.1971 r. w Warszawie.
11. XII Krajowy Zjazd PTE 14-15. XII 1976 r. w Warszawie.
12. XIII Krajowy Zjazd PTE 8.III. 1981 r. w Warszawie.
13. XIV Krajowy Zjazd PTE 9-10.XI. 1985 r. w Katowicach.
14. XV Krajowy Zjazd PTE 21-22.XI 1989 r. w Łodzi.
15. XVI Krajowy Zjazd PTE 5-6.XI.1993 r. w Warszawie.
16. XVII Krajowy Zjazd PTE 4-5. XII. 1997 r. w Warszawie.
17. XVIII Krajowy Zjazd PTE 15-16.XI. 2001 r. w Gdańsku.
18. XIX Krajowy Zjazd PTE odbędzie się 9 i 10 .XII.2005 r. w Warszawie.

Aneks nr 2.

Prezesami Zarządu Głównego/Krajowego byli:

prof. Edward Lipiński	od 2.12.1945 r. do 12.03.1965 r.
prof. Oskar Lange	od 12.03.1965 r. do 2.10.1965 r. (zmarł)

prof. Józef Pajestka od 6.05.1967 r.
do 8.03.1981 r.

doc. dr Tomasz Afeltowicz od 8.03.1981 r.
do 10.11.1985r.

prof. Zdzisław Sadowski od 10.11.1985 r.
do

Aneks Nr 3.

Skład osobowy Zarządu Głównego wybrany na Zjeździe Założycielskim PTE w dniu 2 grudnia 1945 r.

Prezes - prof. Edward Lipiński
I V-ce Prezes - prof. Stefan Zalewski
II V-ce Prezes - prof. Witold Krzyżanowski
Sekretarz - dr Zygmunt Filipowicz Skarbnik -
prof. Kazimierz Secomski

Skład osobowy pierwszej Rady Naukowej wybranej na Zjeź- dzie Założycielskim PTE 2.XII.1945 r.

Przewodniczący - prof. Adam Krzyżanowski
Z-ca Przewodniczącego - prof. Edward Taylor Sekretarz
prof. Edward Lipiński

Aneks Nr 4.

Prezesami Honorowymi Polskiego Towarzystwa Ekonomiczne- go byli:

prof. Edward Lipiński
prof. Czesław Bobrowski

Aneks Nr 5.

We władzach Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego pełnili funkcje wybitni ekonomiści Polscy, między innymi: prof. E. Lipiński, prof. S. Zalewski, prof. W. Krzyżanowski, prof. K. Secomski, prof. E. Taylor, prof. O. Lange, prof. J. Pajestka, prof. Cz. Bobrowski, prof. J. Wilczyński, prof. L. Adam, prof. J. Jopkiewicz, prof. Z. Marecka, prof. L. Balcerowicz, prof. Z. Sadowski, prof. J. Kaleta, prof. C. Józefiak, prof. T. Kramer, prof. S. Borkowska, doc. dr T. Afeltowicz.

Aneks Nr 6.

Zestawienie Oddziałów , Kół i członków PTE od I Zjazdu założycielskiego w Łodzi 1-2 grudnia 1945 r. do XIX Krajowego Zjazdu PTE w Warszawie 9-10 grudnia 2005 r.

Lata	Oddziały	Koła	Członkowie
1945	.	—	25
1946	-	-	759
1956	10	18	2136
1963	13	155	9412
1967	17	1883	31594
1971	17	2108	58248
1976	27	2412	66867
1981	34	2540	66731
1985	34	2058	51832
1989	34	2146	53133
1992	24	639	17625
1997	24	160	7694
2001	24	144	5251
2005	24	122	4296

Najważniejsze konkursy organizowane przez PTE.

1.

Konkurs / nagroda im. prof. Oskara Lange - przyznawana co najlepsze prace teoretyczne z zakresu nauk ekonomicznych konkurs ogłoszono w 1966 roku. Dotychczas odbyło się VI

2.

Konkurs im. prof. Edwarda Lipińskiego na najlepszą książkę dziedziny ekonomii. Konkurs promuje książki wnoszące nowe do dorobku nauk ekonomicznych. Pierwszy konkurs ogłoszony r. dotyczył książek wydanych w latach 1994 - 1995. Nagroda Edwarda Lipińskiego jest przyznawana corocznie przez Polskie Towarzystwo Ekonomiczne.

3.

Konkurs na najlepszy polski podręcznik akademicki z zakresu ekonomii, ekonomii stosowanej, polityki ekonomicznej i historii ekonomicznej zgłaszany jest co dwa lata.

4.

Polskie Towarzystwo Ekonomiczne jest organizatorem Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej od roku szkolnego 1987/88 Olimpiada organizowana przy współudziale Ministerstwa Edukacji Narodowej i Sportu. Odpowiedzialność merytoryczna i organizacyjna za spoczywa na Komitecie Głównym Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej którego przewodniczącą jest prof. dr hab. Stanisława Borkowska

Przedmiotem Olimpiady jest teoria i praktyka gospodarstwa, mechanizm funkcjonowania i rozwoju gospodarki oraz analiza procesów gospodarczych .

W celu powiązania teoretycznych i praktycznych problemów gospodarowania każda edycja Olimpiady podporządkowana jest myśli przewodniej proponowanej przez Zespół Naukowy Komisji Rady Sponsorów Olimpiady.

Od samego początku Olimpiada jest jednym z najważniejszych zadań PTE w procesie społecznej edukacji ekonomicznej:

- popularyzującym ekonomię współczesną wśród młodzieży,
- integrującym środowisko ekonomistów w regionach,
- przyczyniającym się do wzrostu kultury ekonomicznej społeczeństwa.

Dotychczas odbyło się osiemnaście edycji OWE, w których wzięło udział 195 000 uczniów.

Głównymi organizatorami zawodów szkolnych są dyrektorzy szkół i nauczyciele.

Z osiemnastu edycji Olimpiady najwięcej laureatów miały:

- Zespół Szkół Ekonomicznych w Zielonej Górze - 28 laureatów
- Zespół Szkół Ekonomicznych im. St. Żeromskiego w Legnicy - 23 laureatów
- Zespół Szkół nr 1 im. M. Kopernika w Koszalinie - 20 laureatów
- I Liceum Ogólnokształcące im. E. Dembowskiego w Zielonej Górze - 17 laureatów

Istotnym wydarzeniem wieńczącym każdą edycję Olimpiady jest spotkanie Premiera lub Wicepremiera RP w siedzibie Kancelarii Prezesa Rady Ministrów z laureatami, nauczycielami, dyrektorami najlepszych szkół, przedstawicielami sponsorów, zarządu Krajowego PTE, Komitetu Głównego oraz komitetów okręgowych OWE. W czasie tego spotkania wręczane są nagrody laureatom, nauczycielom i najlepszym szkołom. Zwycięzca otrzymuje nagrodę Premiera i Prezesa PTE. Nagrodę Premiera otrzymuje także najlepsza szkoła. Spotkania te prowadzi Prezes PTE.

5. Konkurs na najlepsze prace doktorskie „Nowe trendy” w naukach ekonomicznych i zarządzaniu. Współorganizatorami tego konkursu są: Polskie Towarzystwo Ekonomiczne oraz Fundacja Promocji i Akredytacji Kierunków Ekonomicznych, I edycję konkursu ogłoszono w 2004 roku. Zgłoszono 42 prace.
6. Konkurs na najlepsze programy przeciwdziałania bezrobociu „Młodzi sobie.”

Konkursowi patronuje Minister Gospodarki i Pracy oraz Prezes PTE, a organizatorem jest Instytut Pracy i Spraw Socjalnych.

Celem konkursu jest zainteresowanie ludzi młodych samodzielnym rozwiązywaniem problemów bezrobocia młodzieży, co objaśnia hasło „Młodzi sobie”. W konkursie biorą udział ludzie w wieku do 25 lat bez względu na wykształcenie i status społeczny.

Aneks Nr 8.

Działacze Oddziału PTE Legnica we władzach Zarządu Krajowego

mgr Ryszard Jelonek

- Członek Zarządu Głównego
w latach 1976-1981 Członek
Rady Głównej w latach
1985-1989

mgr Jan Bisztyga

- Członek Zarządu Głównego/
Krajowego w latach 1981 -
1985, 1985- 1989 oraz od
2.12.2003 - nadal

mgr Włodzimierz Zbróg

- Członek Zarządu Głównego
od 1989 do 1996

mgr Jan Dębicki

- Członek Zarządu Krajowego
od 1998 do 2001 i od 2001
do 2.12.2003 /rezygnacja/